

«اکوتوریسم و جاذبه های طبیعی در جلب گردشگران در مناطق کویری»

حسین آذر نیوند : استاد دانشکده منابع طبیعی دانشگاه تهران

مسعود نصری: عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی اردستان

علی نجفی : مدرس دانشگاه آزاد اسلامی

Ecotourism and natural attraction of Desert
Environments

گردشگری و بویژه طبیعت گردی به عنوان یکی از شیوه های استفاده از جاذبه های طبیعی و هم راه حلی برای پایداری پتانسیل ها به شمار می آید. صنعتی که با گسترش قلمروهای خود در قرن گذشته و حال می تواند با وجود پتانسیل های متنوع و جذاب سرزمین ایران از جایگاهی خاص برخوردار گردد. بر اساس پیش بینی های صورت گرفته رشد عمومی صنعت توریسم برای نخستین دهه در پیش رو بین $\frac{3}{4}$ تا $\frac{6}{7}$ درصد خواهد بود که بیشترین سهم آن بین ۱۰ تا ۳۰ درصد مربوط به اکوتوریسم است و با عنایت به اینکه تا یک دهه دیگر شمار طبیعت گردان که اکنون ۷ درصد از کل مسافران جهان را شامل می شود به بیش از ۲۰ درصد برسد ضرورت توجه به این صنعت مورد توجه سرمایه گذاران، دولتمردان و ... می باشد.

در کشور ایران مجموعه گسترده ای از منابع پراکنده، ثبت نشده و در بسیاری از موارد رو به قهقرا داشته های اکوتوریسم ایران را تشکیل می دهند که این داشته ها طیف متنوعی از چشم اندازهای جغرافیایی، آثار و ذخایر طبیعی را شامل می شود. بررسی جغرافیایی طبیعی ایران و نیز امکان سنجی هر کدام از جاذبه های اکوتوریسمی بیانگر آن است که اکوتوریسم در ایران یک منبع اقتصادی کم نظیر، خاص و بسیار متعدد و البته رها شده به حال خود است. مناطق کویری بدلیل وجود منابع کافی اعم از پتانسیل های طبیعی و انسان علاوه بر تقویت اکوتوریسم باعث تعادل در رشد اقتصادی روستاهای پیرامون آن شده و با ایجاد قطب های توسعه گردشگری به تکمیل سایر قطبهای اقتصادی موجود می پردازد. این منطقه با داشتن روستاهای متعدد و پراکنده به صورت نگین های سرسبز در پهنه کوهستانها و دشتها و همچنین همجواری با چشم اندازهای ژئومورفولوژی از جمله تپه های ماسه ای، رخساره های زیبا، متنوع و بهت انگیز کویری، مناطق کوهستانی و دره های عمیق از یک سو و شیوه های سنتی در بهره برداری و حفاظت از منابع طبیعی از سوی دیگر با عنایت به منابع معیشتی روستاهای آن که تلفیقی از فعالیتهای کشاورزی است.

از آنجا که در مجموع ساختار طبیعی - انسانی و مجموعه روستاها و شهرهای موجود در منطقه کویری دارای تنوع منحصر به فرد و ویژه می باشد و عموماً طرز زندگی اجتماعی آن نیز دارای جلوه های خاص است. به همان اندازه اشکال مختلف توریسم خصوصاً اکوتوریسم و تفرج در آن از قابلیت توسعه بالایی برخوردار است. در این مقاله ضمن بررسی ابعاد و ویژگیهای توسعه اکوتوریسم در منطقه ویژگیهای برخی از جاذبه های توریستی منطقه در جهت زمینه سازی برای توسعه این صنعت در منطقه و ضرورت توجه به آن در معماری شهری و روستایی در برنامه ریزیهای ناحیه ای و منطقه ای بیان می گردد.

واژه های کلیدی: اکوتوریسم، توسعه پایدار، مناطق کویری، پتانسیل ها، گردشگران